

COMITETUL PENTRU CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ
AL JUDEȚULUI CARAȘ-SEVERIN

MUZEUL DE ISTORIE
AL JUDEȚULUI CARAȘ-SEVERIN

BANATICA

*****

REȘITA, 1983

COMITETUL DE CULTURA ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ
AL JUDEȚULUI CARAȘ-SEVERIN

MUZEUL DE ISTORIE AL JUDEȚULUI
CARAȘ-SEVERIN

BANATICA

* * * * *

REȘITA, 1983

COLEGIUL DE REDACȚIE,

ILIE UZUM

redactor responsabil

ION POPA

secretar de redacție

CARMEN CORNELIA GRĂMADA

GHEORGHE LAZAROVICI

DANA BALANESCU

OVIDIU BOZU

PETRU CALIN

MARIAN GUMĂ

MARTIN ŐLARU

DUMITRU ŢEICU

VASILE ZABERCA

Răspunderea pentru conținutul articolelor, formulări și calitatea rezumatelor în limbi străine revine în întregime autorilor.

„BANATICA“
Orice corespondență se va adresa:
Muzeul de istorie al județului
Caraș-Severin
din Reșița,
str. 6 Martie nr. 27,
cod 1700 — ROMANIA

„BANATICA“
Toute correspondance sera envoyé
à l'adresse:
Muzeul de istorie al județului
Caraș-Severin, Reșița,
str. 6 Martie nr. 27,
ROMANIA — 1700

Please send mail to the following
adress:
Muzeul de istorie al județului
Caraș-Severin
din Reșița,
str. 6 Martie nr. 27,
cod 1700 — ROMANIA

Richten Sie bitte jedwelche
Korrespondenz an die Adresse:
Muzeul de istorie al județului
Caraș-Severin,
din Reșița,
str. 6 Martie nr. 27,
cod 1700 — RUMĂNIEN

„În cele mai grele timpuri,
înaintașii nu și-au părăsit pământul unde s-au născut ci, înfrățindu-se cu el, cu munții și câmpiile, cu râurile și codrii falnici, au rămas neclintiți pe aceste meleaguri, apărându-și ființa, dreptul la o existență liberă“.

NICOLAE CEAUȘESCU

CUPRINS

SOMMAIRE — INHALT — CONTENTS

ISTORIE VECHIE ȘI MEDIE

GHEORGHE LAZAROVICI — Neoliticul timpuriu din zona Porțile de Fier (Clisură)	9
— <i>Das Frühneolithikum in der zone des Eisernem Tores (Donau-Klam — Clisura)</i>	
GHEORGHE LAZAROVICI, FRIEDERICHE E. RESCH, CAROL GERMANN — Descoperiri arheologice la Timișoara — <i>Freidorf</i>	35
— <i>Archäologische Ausgrabungen bei Timișoara — Freidorf</i>	
MARIA MOROZ-POP — Plastica vințiană din așezarea de la Sălbăgelu Vechi (com. Găvojdia, jud. Timiș)	53
— <i>La plastique appartenant à la civilisation Vinča de l'établissement de Sălbegelu Vechi (com. Găvojdia, dép. Timiș)</i>	
CAIUS SĂCĂRIN — O nouă descoperire din epoca bronzului în Clisura Dunării	59
— <i>Une nouvelle découverte de l'âge du Bronze dans „Clisura“ du Danube</i>	
MARIAN GUMĂ — Contribuții la cunoașterea culturii Basarabi în Banat	65
— <i>Contributions à la connaissance de la culture Basarabi dans Banat</i>	
PETRU ROGOZEA — Cîteva descoperiri hallstattiene recente din Banat	139
— <i>Neuliche Hallstattzeitlichen Entdeckungen aus dem Banat</i>	
NICOLAE GUDEA, IANCU MOȚU — Observații în legătură cu istoria Banatului în epoca romană	151
— <i>Bemerkungen zur Geschichte des Banat in der Römerzeit</i>	
DOINA BENEĂ — Cercetări arheologice în așezarea civilă de la Tibiscum — Edificiul VII	203
— <i>Les fouilles effectuées sur la site de Tibiscum (1980—1982)</i>	
OVIDIU BOZU — Considerații cu privire la un opaiț paleocreștin descoperit la Gornea (jud. Caraș-Severin)	225
— <i>Considérations concernant une lampe en terre cuite paléochrétienne découverte à Gornea (dép. de Caraș-Severin)</i>	
PETRU BONA, CONSTANTIN POP — Un vas antropomorf descoperit la Jupa (Tibiscum)	231
— <i>Un vase anthropomorphe découvert à Jupa (Tibiscum)</i>	
DANA BĂLĂNESCU — Descoperiri monetare din sudul Banatului (III)	235
— <i>Découvertes monétaires de sud du Banat (III)</i>	

EUGEN STOICOVICI — Unele caracteristici ale zgurilor din atelierele metalurgice daco-romane și prefeudale	239
— <i>Quelques caractéristiques des scories des ateliers métallurgiques daco-romains et préféodaux</i>	
ILIE UZUM — Locuirile medievale românești de la Gornea — Zomonite	249
— <i>Les établissements médiévaux de Gornea — Zomonite</i>	
ILIE UZUM, DUMITRU ȚICU — Precizări de ordin cronologic și considerații istorice în legătură cu monumentul de arhitectură feudală de la Reșița — Ogășele	297
— <i>Chronologische festlungen und geschichtliche Eisehätzungen angesichts des Denkmals feudaler arhitektur von Reșița — Ogășele</i>	
GEORGETA TRINCA — Observații pe marginea materialului faunistic din așezarea medievală de la Ilidia (județul Caraș-Severin)	311
— <i>Observations sur le matériel faunique de l'établissement médiéval d'Ilidia (dép de Caraș-Severin)</i>	
CORNEL SĂTMĂREAN — Despre comunitatea sătească și norme de drept bizantin utilizate în raporturile juridice din cadrul obștilor sătești românești	321
— <i>De la communauté rurale et normes de droits byzantine utilisées dans les rapports juridiques dans les collectivités rurales roumaines</i>	
GHEORGHE CIULEI — Cauze penale în evul mediu în Banat	333
— <i>Procès pénales jugés au Moyen Âge dans Banat</i>	

ISTORIE MODERNA ȘI CONTEMPORANA

ION POPA, ION LUCACI — Contribuții la cunoașterea evenimentelor revoluționare de la 1848 în orașul Reșița	341
— <i>Des contributions concernant la connaissance des événements révolutionnaires de l'année 1848 dans la ville de Reșița</i>	
LIVIU GROZA — Testamentul generalului Mihail Trapșa	345
— <i>Le testament du général Mihail Trapșa</i>	
VIOREL FAUR, MIHAIL APAN — Din acțiunile politice ale românilor bihoreni în anul 1907	351
— <i>Quelques actions politiques des roumains de Bihor en 1907</i>	
CONSTANTIN BRĂTESCU — Aspecte privind lupta românilor cărășeni pentru Unirea cu România (1894—1918)	357
— <i>Aspects de la lutte livrée entre 1894—1918 par les roumains de Caraș- pour l'Union avec la Roumanie</i>	
ION POPA — Mărturii pe peliculă	365
— <i>Témoignage de la pellicule</i>	
DUMITRU PELIGRAD — 65 de ani de la constituirea Uniunii minerilor	371
— <i>65 des années depuis de la constitution de l'Union des Minières</i>	
VICTOR DOBRESCU — Un luptător pentru Unirea de la 1918. Prof. Sabin Evuțian (1889—1977)	375
— <i>Un militant pour l'Union de 1918. Prof. Sabin Evuțian (1889—1977)</i>	

ION POPA — Aspecte ale vieții economice și social-culturale din Reșița, ilustrate într-un document din 1927	383
— <i>Aspects de la vie économique et social-culturelle de Reșița illustrée dans un document de l'année 1927</i>	
CONSTANTIN BRĂTESCU — Citeva documente privind mișcarea muncitorească și comunistă din Anina în anii crizei economice	387
— <i>Quelques documents concernant le mouvement ouvrier et communiste d'Anina pendant la crise économique</i>	
ION ȘERBAN — Din presa străină a anului 1940 despre regimul antonescian și ocupația hitleristă	393
— <i>Au sujet de presse étrangère de l'année 1940 à propos du régime d'Antonescu et l'occupation hitlérieste de la Roumanie</i>	

ISTORIA CULTURII

DAMASCHIN MIOC — Însemnătatea cronicii românești a lui Gheorghe Brancovici	397
— <i>L'importance de la chronique roumaine de Gheorghe Brancovici</i>	
ADRIANA OPRINESCU — Elemente laice în pictura veche românească din Banat	409
— <i>Laïsche Elemente in der alter rumänischen Malerei aus dem Banate</i>	
NICOLAE HILLINGER — File din istoria unei școli bicentenare	427
— <i>Pages out of the History of a bicentenary School</i>	
VALERIU LEU, VASILE ZABERCA — Un dascăl bănățean la cumpănă de veacuri — Ion Simu (1844—1923)	433
— <i>Un maître d'école de Banat à la balance de siècles — Ion Simu (1844—1923)</i>	
ION POPA, VASILE ZABERCA — Cartea de aur a teatrului din Oravița	447
— <i>„Le livre d'or“ du théâtre d'Oravița</i>	
PETRU CĂLIN — Repere privind activitatea repertorială a Teatrului de Stat din Reșița în exercitarea misiunii sale ideologice și artistice (1949—1984)	457
— <i>Repères concernant l'activité de repertoire du Théâtre d'Etat Reșița en accomplissement sa mission idéologique et artistique (1949—1984)</i>	

VARIA

MARIA MOROZ — POP — Contribuții la repertoriul arheologic al localităților din județul Timiș din paleolitic și pînă în Evul Mediu	469
— <i>Contributions au répertoire archéologique du département de Timiș du paléolithique et jusqu'au Moyen Âge</i>	
CONSTANTIN RĂILEANU, OCTAVIAN GOG — Contribuții la problema continuității în vestul Banatului. Studiu preliminar topoarheologic și numismatic la Teremia Mare	491
— <i>Beiträge zur Frage des Kontinuität im westlichen Banat inleitendes topoarchäologische und numismatikstudium in Teremia Mare (Mariensfeld)</i>	

MARTIN OLARU — Din istoricul turismului bănăţean . — <i>L'historique du tourisme de Banat</i>	509
ŞTEFAN CĂDARIU — Curăţirea şi conservarea unei lămpi electrice de miner de la începutul secolului al XX-lea . . . . . — <i>Reinigung und Konservierung einer elektrischen Grubenlampe von Anfang des 20 Jahrhundert</i>	535
ALICE SZ. BURGER, <i>Late circulation money in south Pannonia</i> , Magyar Nem- zeti Múzeum, Budapesta ,1981, (Dana Bălănescu)	539
ION DONOIU, <i>Efigii feminine pe monedele romane</i> , Ed. Sport-turism, Bucu- reşti, 1983 (Dana Bălănescu)	541
PETRU CĂLIN — Bibliografie BANATICA I (1971) — VII (1983)	543